

Клочан Анатолій Анатолійович, *начальник відділу протидії несплаті податків суб'єктами ЗЕД оперативного управління Головного управління Міністерства доходів і зборів у Кіровоградській області*

АДМІНІСТРАТИВНО-УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІНДОХОДІВ УКРАЇНИ

Прагнення України до європейської інтеграції, глобалізація економічної та податкової сфери обумовлює необхідність та важливість подальшого удосконалення адміністративно-управлінської діяльності органів Міністерства доходів і зборів України (далі – органи Міндоходів) в контексті формування відповідної нормативно-правової бази та організаційно-функціональної структури новоствореного міністерства.

Метою статті є дослідження теоретичних основ адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів України.

Конституція України визначила обов'язок кожного сплачувати податки і збори у порядку і розмірах, встановлених законом, щорічно подавати до податкових інспекцій декларації про свій майновий стан та доходи за минулий рік у порядку, врегульованому законом [1]. Це зумовило активізацію процесу в напрямі вдосконалення, у тому числі і створення нової нормативно-правової бази діяльності органів Міндоходів.

Удосконалення адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів є однією з загальнодержавних проблем, що потребують негайного вирішення. У період проведення реформ, зокрема і в період вибору нового Європейського вектору соціально-економічного розвитку держави, організація ефективної діяльності органів Міндоходів поряд із удосконаленням

самої податкової системи стає важливою складовою загальнодержавного розвитку.

Головним завданням адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів є здійснення контролю за дотриманням вимог податкового законодавства, правильністю нарахування, повнотою і своєчасністю сплати податків, зборів та обов'язкових платежів та ін.

Чинне українське законодавство чітко визначає основні напрями контролю-перевірочної роботи органів Міндоходів, що зумовило певний рівень відпрацьованості та методичної забезпеченості обліку платників податку, організації та проведення податкових перевірок і заходів щодо скорочення недоїмки по податкових платежах. Але при цьому результативність контрольної та іншої роботи в податковому процесі постійно залежить від рівня адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів України.

Необхідність подальшого удосконалення адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів визначається як об'єктивними та суб'єктивними факторами.

До об'єктивних факторів належать деяка нечіткість правових норм податкового законодавства, що утруднює їх тлумачення та практичну реалізацію; наявність великої кількості методичних вказівок у сфері податкового контролю та аудиту, які інколи не відповідають у

повній мірі, нормативним актам вищої юридичної сили та ін.

До суб'єктивних факторів необхідно віднести: ненавмисні помилки платників податків при розрахунку сум платежів, які у більшій мірі пов'язані зі змінами податкового законодавства; низька податкова дисципліна платників податків, які навмисно йдуть на порушення податкового законодавства, з метою ухилення від сплати податків; інколи некомпетентність працівників підприємств та ін.

Так, нормативною основою адміністративно-правового регулювання діяльності органів Міндоходів виступають наступні кодифіковані та законодавчі акти: Податковий кодекс України, Бюджетний кодекс України, Митний кодекс України та наступні законодавчі акти: «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», «Про державну статистику», «Про державну службу», «Про джерела фінансування органів державної влади», «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про загальнообов'язкове пенсійне страхування», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» тощо.

Грунтовний розгляд питання щодо адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів неможливий без аналізу загально-правових елементів даного поняття. Одним із перших у юридичній науці поняття «механізм управлінської діяльності» розкрив С.С. Алексєєв. Так, на думку вченого,

під таким механізмом слід розуміти взятую в єдності сукупність юридичних засобів, за допомогою яких забезпечується правовий вплив на суспільні відносини [2, с. 24].

На думку Л.М. Шестопалової, «механізм правового регулювання управлінської діяльності» – комплексне явище, сукупність правових засобів, за допомогою яких поведінка суб'єктів суспільних відносин приводиться у відповідність до приписів, що містяться у нормах права [3, с. 157].

Елементами механізму правового регулювання управлінської діяльності виступають: а) норми права – основа механізму правового регулювання, оскільки з них, їх змісту, починається дія права на соціальні відносини; б) правові відносини – суспільні відносини, що відбуваються у визначених нормах права межах; в) акти реалізації прав і обов'язків – дії суб'єктів щодо здійснення приписів правових норм; г) акти застосування права; ґ) законність; д) правосвідомість; е) правова культура. Чинники (явища), що впливають на правове регулювання: законність; правосвідомість; правова культура [3, с. 157–158].

Так наприклад, І.П. Голосніченко визначає, що «механізм адміністративно-правового регулювання управлінської діяльності – це сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких справляється вплив на відносини, що виникають в процесі здійснення виконавчої влади. До його структури входять такі елементи: 1) норми адміністративного права; 2) адміністративно-правові відносини; 3) акти тлумачення норм адміністративного права; 4) акти реалізації адміністрати-

вно-правових норм і відносин» [4, с. 20–21].

Дослідник підтримує позицією С.В. Ківалова та Л.Р. Білої, які зазначають що до структури механізму адміністративно-управлінської діяльності входять наступні елементи: а) адміністративно-правові норми; б) адміністративно-правові відносини, структуру яких складають: об'єкт (дія, поведінка людей, матеріальні предмети, речі), суб'єкт (громадяни, особи, державні органи, підприємства установи, організації та ін.), зміст (сукупність прав і обов'язків сторін) [5, с. 14–17].

Адміністративно-управлінська діяльність органів Міндоходів базується на таких основних напрямках, як: удосконалення податкового законодавства та методології адміністрування податків з чітким визначенням прав та обов'язків як платників податків, так і працівників органів Міндоходів (ліквідація прогалин в нормативних актах, спрощення норм, адаптація законодавства до норм ЄС); удосконалення системи подання та обробки податкової звітності (подання звітності в електронному вигляді, створення інформаційної бази даних, спрощення та уніфікація податкових декларацій, що дозволить проводити камеральні перевірки та аудит, відшкодування ПДВ в автоматичному режимі); створення інтегрованої інформаційної системи органів Міндоходів (формування та збереження баз даних на обласному рівні й у розподільчому режимі, доведення інформації до кожного податкового органу районного рівня, проведення міжвідомчого обміну інформацією); на заміну діючій структурі змішаного типу запровадження організацій-

ної структури органів Міндоходів за функціональною ознакою.

В процесі виконання завдань, передбачених національним законодавством, органи Міндоходів наділені повноваженнями здійснювати чітко визначену юрисдикційну діяльність. Для її здійснення органи Міндоходів наділені відповідним колом повноважень, у рамках яких вони реалізують надане їм право притягнення до адміністративної відповідальності за скоєні податкові правопорушення. При цьому юрисдикція податкових та митних органів, порівняно з іншими органами адміністративної юрисдикції та судовою юрисдикцією, має свої особливості. Ці особливості впливають саме із завдань, які покладені законодавцем на органи Міндоходів.

Адміністративно-управлінська діяльність органів Міндоходів – це врегульований нормами адміністративного права (адміністративного законодавства) спеціальний різновид адміністративної діяльності, який полягає у виявленні протиправних порушень, у зборі та оцінці матеріалів і доказів, кваліфікації адміністративних правопорушень, а також здійсненні адміністративного провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Тому зважаючи на вищевикладене ми пропонуємо розглядати адміністративно-управлінську діяльність органів Міндоходів як комплекс організаційно-правових та управлінських норм і засобів, що застосовується у встановленому законодавством порядку уповноваженими на те суб'єктами з метою впорядкування суспільних відносин з організації і сплати податків з подаль-

шим їх перерахуванням до державного бюджету України.

Актуальність та важливість подальшого розгляду питання щодо адміністративно-управлінської діяльності органів Міндоходів в умовах реалізації положень Податкового кодексу і Євроінтеграційного поступу тільки зростає. Основними напрямками адміністрати-

вно-управлінської діяльності органів Міндоходів є: створення якісно нової сервісної служби, яка дозволить забезпечити сприятливі умови для залучення і ведення бізнесу, здійснення інвестицій та збільшення сукупних податкових надходжень до усіх рівнів бюджетів та державних цільових фондів.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 92.
2. Алексеев С.С. Общая теория права: В 2 т. / С.С. Алексеев. – М.: Юрид. лит., 1982. – Т. 2. – 360 с.
3. Шестопалова Л.М. Теория держави і права: навч. посіб. / Л.М. Шестопалова. – К.: Прецедент, 2006. – 197 с.
4. Голосніченко І.П. Адміністративне право України: основні поняття: навч. посіб. / І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський. – К.: ГАН, 2005. – 231 с.
5. Ківалов С.В. Адміністративне право України: [навч.-метод. посібник] / С.В. Ківалов, Л.Р. Біла. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Одеса: Юрид. літ-ра, 2002. – 312 с.
6. Мельник П.В. Наукове забезпечення модернізації податкової системи України / П.В. Мельник // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2008. – № 2 (41). – С. 5–11.
7. Панченко В.І. Податкова політика як засіб впливу на фінансово економічні процеси в Україні / В.І. Панченко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 9 (63). – С. 94.
8. Руснак Ю.І. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів державної податкової служби України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Національної академії державної податкової служби України / Ю.І. Руснак. – Ірпінь, 2004. – 21 с.

Кульчицька Оксана Богданівна, головний спеціаліст відділу економічного аналізу та реформування житлово-комунального господарства управління житлово-комунального господарства Тернопільської обласної державної адміністрації

ТАРИФНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ НАДАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Одним із найскладніших питань у сфері житлово-комунального господарства є тарифна політика, здійснення якої впливає не тільки на фінансово-економічний стан галузей даної сфери, але й на макроекономічну си-

туацію в країні загалом. Це стосується неможливості залучення коштів міжнародних фінансових організацій для підтримки фінансової стабільності в державі, неефективного витрачання бюджетних ресурсів на оплату імпорт-